

Malezya'da Dejjiao Örgütü: Tarihçesi, Genel Özellikleri ve Dini Uygulamaları (Üzerine Bir Analiz)

Dejjiao Organization In Malaysia: History, General Features and Religious Practices (an Analysis)

AHMAD TARMIZI BIN MD ARIFFIN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Dinler Tarihi Anabilim Dalı, Sakarya/Türkiye

Graduate student, Sakarya University, Institute of Social Sciences, Philosophy and Religious Studies, Department of Religious Studies, Sakarya / Turkey
malibagir@sakarya.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7733-1532>

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 19 Nisan / April 2019

Kabul Tarihi / Date Accepted: 10 Mayıs / May 2019

Yayın Tarihi / Date Published: 31 Mayıs / May 2019

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Mayıs / May

Atıf / Citation: Ahmad Tarmizi bin Md Ariffin. "Malezya'da Dejjiao Örgütü: Tarihçesi, Genel Özellikleri ve Dini Uygulamaları (Üzerine Bir Analiz)". *edid: edebali islamiyat dergisi/ edebali islamic journal* 3/5 (Mayıs/May 2019): 79-95.

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

Web: <http://dergipark.gov.tr/edid> | <mailto:ijfdergi@bilecik.edu.tr>

Copyright © Published by Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi / Bilecik Seyh Edebali University, Faculty of Islamic Sciences, Bilecik, 11230 Turkey.

Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Öz

Bu çalışmada Malezya'da bulunan Dejjiao örgütünün tarihsel gelişimi ele alınmaktadır. Dejjiao, bir grup Teoçev'li tüccarın 1930'lu yıllarda Çin-Japonya savaşının en şiddetli zamanlarında bir nevi zihinsel kehanet olan *fuji* aracılığıyla oluşturulmuştur. Bu tüccarlar, Liu Chunfang (Teo. Liu Chinwong) ve Yang Junsong (Teo. Lang Hunsong) isimli Tang Hanedanlığı'nın Taoist ustaları ile iletişim kurmuşlar, 1939 yılında Güney Çin'de bulunan Chaozhou bölgesinin, Guangdong eyaletinde költür bir oluşum olarak başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile birlikte Teoçev'li tüccarlar Tayland, Singapur ve Malezya gibi Güneydoğu Asya bölgelerinde Dejjiao'nun yayılması için dini propaganda yapmaya başlamışlardır. En fazla sayıda destekçiyi ise Malezya'da bulmuşlardır. Dejjiao, aynı zamanda Malezya'da Çin'in bir yardımlaşma örgütü olarak da görev yapmaktadır. Bu sebeple örgütün temel özellikleri ve etkinlikleri tanrılara tapınma, tanrılarla iletişim kurma (*planchette divination*), hayır işleri ve yardım etkinlikleri olarak ele alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Dejjiao, Fuji, Teoçev, Örgüt, Shantang, Kurtarıcı Topluluklar

Abstract

This paper will examine the historical development of Dejjiao organization in Malaysia. Dejjiao originated as a cult in 1939 in Chaozhou prefecture, Guangdong province in Southern China when a group of Teochew traders started communicating with Daoist masters of the Tang Dynasty named Liu Chunfang (Teo. Liu Chinwong) and Yang Junsong (Teo. Lang Hunsong) through *fuji* during the harsh days of the China-Japan War in 1930s. By the end of World War II, Teochew traders have begun proselytizing Dejjiao to the Southeast Asian region such as Thailand, Singapore and Malaysia. However, the largest numbers of adherents can be found in Malaysia. The main characteristics and activities of the Dejjiao organization will be discussed such as worshipping the deities, planchette divination and charitable activities as Dejjiao organization also act as an aid society of Chinese in Malaysia.

Keywords: Dejjiao, Fuji, Teochew, organization, Shantang, Redemptive Societies

GİRİŞ

'Dejjiao' kelime olarak 'Erdem Öğretimi' anlamına gelmektedir. Çince 'de' kelimesi erdemler ve iyi işler kavramlarıyla bağlantılı olarak kullanılmaktadır. 'Jiao' kelimesi ise Çince'den 'öğretme' olarak çevrilebilir. Dejjiao örgütü 'Dejjiao Hui' olarak adlandırılmaktadır. Dejjiao aynı zamanda dinsel bir topluluk, aslında bir tapınaktır. Her Dejjiao tapınağının kendine özgü bir ismi vardır. Örneğin, Malacca'da bulunan Dejjiao tapınağı *Che Chiang Khor Moral Uplifting Society* (Ahlakı Artırma Topluluğu) olarak adlandırılmaktadır. Dejjiao tapınakları için 'çardak' anlamına gelen 'ge' kelimesi de kullanılmaktadır. Malezya'da Dejjiao takipçilerinin büyük bir kısmını Teoçev Çinlileri oluşturduğundan bu ülkedeki tapınaklara *khor*, *kor* ya da *kok*¹ adları verilmektedir.

¹ Chee-beng Tan, *The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore: A Study on a Chinese Religious Organization* (Institute of Southeast Asian Studies, Pasir Panjang: Singapore, 1985), 5.

Dejjiao örgütü, Prasenjit Duara’nın 2001 tarihli *“The Discourse of Civilization and Pan-Asianism”* (Medeniyet ve Pan-Asyacılık Söylemi) adlı makalesinde belirttiği üzere, dünyayı açgözlülük, açlık ve savaştan kurtarmayı amaç edinmiş olan Çin Cumhuriyetindeki dini hareketlere atıfta bulunan “Kurtarıcı Topluluklar”ın bir parçasıdır. Bu dini hareketler, ahlâki geliştirmeyi hedefleyen yardım kurumlarından zaman zaman şiddete meyilli ya da gizli topluluklara kadar uzanan geniş bir aralıkta yer almaktadır². Kurtarıcı topluluklar, bilim, medeniyet, hayırseverlik, hümanizm söylemlerini sahiplenen bunları yeniden oluşturarak Çin geleneklerini yenilemeye çalışan modern sosyal değişikliklere adapte olarak büyük başarılar sergileyen Çin’in geç İmparatorluk döneminin bin yıllık geleneği *“White Lotus”*³ (Beyaz Nilüfer) hareketlerinin varisleriydi⁴.

Dejjiao, 1939 yılında II. Dünya Savaşı’nın patlak vermesi ile ortaya çıkmıştır. Bu zaman diliminde Chaozhou bölgesinde Teoçev tüccarları Chaozhou halkını Çin-Japon Savaşından kaynaklanan kaos, hastalık ve felaketten kurtarmak için kutsal bir destek aramışlardır⁵. Bu savaştan hemen sonra Yang Ruide, Ma Desan ve Wang Dezao isimli üç kişi bir ay boyunca kendilerini arındırarak Tanrılardan bir kehanet beklemiş iki Taoist Tanrı olarak bilinen, Liu Chunfang⁶ ve Yang Yunsong⁷, tüccarlar tarafından yapılan nekromantik ayine cevap vermiştir. Tanrılar aynı zamanda bu üç adamın Dejjiao’yu sadece Çin’de değil aynı zamanda dünyanın her yerinde kurmaları gerektiğini hastalık ve fakirlik sıkıntısı çeken kişilere tıbbi yardım sağlamalarını bildir-

² Prasenjit Duara, “The Discourse of Civilization and Pan-Asianism”, *Journal of World History* 12/1 (2001): 117.

³ White Lotus hareketleri Song Hanedanlığı (1127-1279) döneminde var olan dini bir Budist tarikatıdır. 17. yüzyılda Manchuria, Çin’i fethedip Qing Hanedanlığını kurduğu zaman bu hareket kendilerini Qing Hanedanlığını devirmeye ve daha önceki Ming Hanedanlığını (1368-1644) yaşatmaya adanmıştır. 18. Yüzyılda kıtlık, kalabalıklaşma ve düşük dereceli memurların verdikleri rahatsızlıklara bir tepki olarak isyan çıkarmışlar çekilen sıkıntılıların son bulacağına ve Buda’nın geri döneceğine söz vermişlerdir. Dolayısıyla bu hareketler meditasyonaya yönelik olmaktan çıkıp dini bir içerik kazanmıştır. (Elizabeth J. Perry, “Worshippers and Warriors: White Lotus Influence on Nian Rebellion”, *Modern China* 2/1 (1976): 4-22).

⁴ David A. Palmer et. al., “Redemptive Societies as Confucian NRMs?”, *Journal of Chinese Theatre, Ritual and Folklore* 172 (2011): 2.

⁵ Bernard Formoso, “Dejjiao, a Chinese Religious Movement in the Age of Globalization”, *Journal of Chinese Religions* 38/1 (2010): 37-38.

⁶ Liu Chunfang, Zhen Yuan (785-805) hükümdarlığı zamanında Saray Danışmanı olarak görev yapmaktaydı. 72 yaşındayken Yaşlı Lu Dong Bin onu meditasyon için çağırması ve yıllar süren teslimiyetten sonra ölümsüzlüğe ulaştığı iddia edilmiştir.

⁷ Yang Yunsong, coğrafi özelliklere göre fal bakan bir kişiydi ve yaşlılığında riyazet (kişisel zevklerden arınma) için Jiangxi bölgesinin uzak bir kısmında inzivaya çekildi. Kendisi, topoğrafyaya vurgu yapan Luan Tou Pai Okulunun öncüsü olarak kabul edilir.

miştir⁸. Bu sebeple, 1939 yılında Chaoyang, Guangdong eyaletinde *Zi Xiang Ge* (Pavilion of Purple Fragrance – Mor Koku Çardağı) olarak bilinen yardımlaşma merkezi ya da yardım örgütü (phoenix hall) kurulmuştur⁹. Chaoyang bölgesinde bulunan ve Güneydoğu Asya’ya gitmek isteyen Çinli göçmenler için önemli bir liman şehri olan Shantou, Dejiao hareketlerinin Güneydoğu Asya’da yayılmasını sağlamıştır.

Örgütün Malezya’da Yerleşmesi

Dejiao’nun kuruluşunda anahtar kişi olan Li Huaide, 1946 yılında, Dejiao’yu Güneydoğu Asya’ya götürmesine dair örgütün karar almada kullandığı bir nevi zihinsel kehanet olan *fuji*¹⁰ yoluyla kendisine bir işaret geldiğini iddia etmiştir. Bu işaret üzerine, Singapur’a gitmiş, 1952 yılında Güneydoğu Asya’nın ilk Dejiao örgütü olarak Singapur’da¹¹ *Zi Xin Ge*’yi (Pavilion of Purple Renovation – Mor Yenilenme Çardağı) kurmuştur. Singapur’daki kurulan bir örgüt, doğrudan Hong Kong’daki¹² Zi grubu ile ilişkili olarak var olmuştur. 1954 yılında ise yeni Dejiao grupları Malacca, Johor, Penang ve Perak’daki Malay bölgelerinde birbiri ardına ortaya çıkmaya başlamıştır. 1960 yıllarında yeni açılan sekiz grupla birlikte 1981 yılına gelindiğinde Malay bölgesinde en az otuz Dejiao örgütü kurulmuştur¹³.

2004 yılında ise Malezya’da Dejiao örgütü 100’den fazla sayıya ulaşmıştır. Bu örgütlerin büyük bir kısmı Çin asıllıların yoğun olarak yaşadığı Malezya Yarımadası’nın batı kıyısındaki eyaletlerdeki Perak’da 29, Penang’da 10, Kedah’da 10 ve Johor’da 10 gibi sayılarla yoğunlaşmıştır. Dayanışmayı desteklemek ve dünyanın her yerinde var olan Dejiao örgütlerinin etkinliklerini koordine etmek için kurulan “Birleşik Malezya Ahlaki Değerleri Yükseltme Topluluğu” ve “Ahlaki Değerleri Yükseltme Toplulukları Federasyonu”¹⁴ olmak üzere iki birleşik Dejiao topluluk oluşturulmuştur. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere 2011’de toplulukların sayısı istikrarlı bir şekilde artmıştır.

⁸ Kazuo Yoshihara, “Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia”, Japanese Journal of Religious Studies 15 (1988): 199-200.

⁹ Yong Chen, “Conceptualizing “Popular Confucianism”: The Cases of Ruzong Shenjiao, Yiguan Dao and De Jiao”, Journal of Chinese Religions 45/1 (2017): 76.

¹⁰ “Fuji” ya da “planchette divination” Tanrılarla iletişim kurabilmek için taraftarların ya da aracı kişinin kullandığı bir tür ruh yazısıdır.

¹¹ 1952 yılında Singapur hâlâ Malaya’nın (Malezya’nın eski ismi) bir parçasıydı. 9 Ağustos 1965’de Malezya’dan ayrılarak bağımsız bir devlet olmuştur.

¹² Chen, Conceptualizing Popular Confucianism, 76.

¹³ Yoshihara, “Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia”, 203.

¹⁴ Yun Huang, “Reconstructing Religion: An Anthropological Study on the Development of Dejiao Organization in Contemporary Malaysia”, Journal of East Asian Cultural Interaction Study 5 (2012): 41-42.

	Dexun (2011) Listesi	Tan (1985) Listesi
Perak	30	20
Johor	18	7
Kedah	12	8
Penang	11	10
Kuala Lumpur ve Selangor	7	3
Negeri Sembilan	5	4
Melaka	4	1
Pahang	4	1
Terengganu	2	1
Kelantan	1	1
Perlis	1	1
Sarawak	12	2
Sabah	8	3
Toplam	115	62

Tablo 1: Dexun 2011 ve Tan 1985'de rapor edilen Malezya'da bulunan Dejiao Topluluklarının sayısı¹⁵

Malezya'nın Borneo bölgesinde Sarawak'ın başkenti Kuching'de ilk Dejiao örgütü 1961 yılında kuruldu. 1960 yılının yaz döneminde Dejiao örgütünün onursal danışmanı Chen Zhinshan, Singapur'da bulunan Zi Xi Ge'yi ziyaret etti ve burada *fuji* törenine katıldı. Chaozhou ve Lu Zu halkı tarafından tapılan Budist bir keşiş ve halk Tanrısı olan Song Dafeng da bu zamanda geldi. Bu Tanrıların, Chen Zhinshan'a Dejiao'yu yaymak için Zi Xia Ge'nin Sarawak'da kurulması gerektiğine dair bir mesaj yolladıkları kabul edilerek, 1961 yılının Nisan ayında on bir Chaozhou'lu iş adamı gerekli hazırlıkları yapmak için bir araya geldiler. Yerel takipçiler ve Malay bölgesin-

¹⁵ Chee-beng Tan, *Chinese Religion in Malaysia: Temples and Communities* (Leiden: Boston, Brill, 2018), 106.

deki Dejiao örgütleri mali yönden destek sağlayarak Sarawak'daki Dejiao örgütünün genel merkezi olacak binanın satın alınmasını sağladılar¹⁶.

Malezya ve Singapur'da bulunan Dejiao popüleritesi topluluklar içerisinde bir kaç grubun oluşmasına sebep olmuştur. Bu grupların her birinin kendine ait ana ilahları ve tanrılarının yanında farklı *fuji* uygulamaları da vardı. Ana akım Zi Grup için örgütlerinin Konfüçyüs öğretilerini takip etmelerinin, ilah ve tanrılarına tapınırken bağdaştırıcı unsurlara bağlı kalmalarının altı çizilmiştir. Grup üyelerinin çoğunluğu köken olarak Chaozhou'dan gelmiştir¹⁷. Perak'da bulunan Ji De Ge adlı grup, ana tanrıları Jigong Huofo'ya atıfta bulunmuş ve 'Ji' ön eki kullanarak isimlendirilen kendi Dejiao örgütlerini oluşturmuşlardır¹⁸. Bu Ji gruplarının kökleri Çin topraklarına dayanmamakla birlikte, kurucularını ana kıtadan kişiler oluşturmuştur. Bu grup, ritüellerinin merkezine *fuji* uygulamasını yerleştirmiştir¹⁹. Daha sonraki zamanlarda, ana tanrısı Lu Dongbin olan Zan Hua grubu kurulmuştur²⁰. 1957 yılında kurulan ve Penang'daki Zan Hua Ge'ye bağlı on farklı örgüt bulunuyorken, 1966 yılında kurulan başka bir grup Zhen Yi Ge ile ilişkilendirilen on bir örgüt daha ortaya çıkmıştır²¹. Zhen grup ve Dejiao tabanlı gruplar, kendilerini Ming Hanedanlığı'nın (1368-1644) Teoçev Taoist ustası olan Songchan'ın kültü etrafında örgütlemişlerdir²².

Malezya'daki Dejiao Örgütü'nün Özellikleri

Malezya'daki Dejiao örgütünün temel özelliği takipçilerinin tapınmalarında görülen bağdaştırıcı unsurlardır. Dejiao örgütleri, üyelerinin *Shizun* (Onurlu Öğreticiler) olarak tanımladıkları Taoist ve Konfüçyüsçü tanrılar da dâhil olmak üzere bütün Çin tanrılarını tanımaktadır. Dejiao tarafından tanınan bütün tanrılar, Xuanmin Gao Shangdi Yuhuang Da Tianzun (En Yüce Tanrı Jade imparatoru, Kutsal Onurlu Kişi) başkanlığında "Dede She" olarak isimlendirilen ilahi bir topluluğu meydana getirmektedir. Dejiao örgütünde beş dinin kurucusu olarak ele alınan Konfüçyüs, Buda, Lao Tzu, Hazret-i Muhammed ve İsa olmak üzere beş öğretisi bulunmaktadır²³.

Konfüçyüs, Konfüçyüsçülük'ün kurucusudur. Konfüçyüs, Doğu Çin'de bulunan küçük bir eyalet olan Lu'da aristokrat bir ailenin çocuğu olarak

¹⁶ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 212.

¹⁷ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 203.

¹⁸ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 203.

¹⁹ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 203.

²⁰ Formoso, "Dejiao, A Chinese Religious Movement", 44.

²¹ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 203.

²² Formoso, "Dejiao: A Chinese Religious Movement", 44.

²³ Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 7.

dünyaya gelmiştir. Ahlâki erdemlerin insanlara hakikat ve güven vereceği inancı ile kendi döneminde ahlâki erdemlere bağlı kalarak hakkaniyetli bir hükümet kurmayı amaçlamıştır. Konfüçyüs, feodalizmin ülkede hakim olduğu ve sonrasında da bu sistemin zayıflamasından dolayı yönetim sisteminin çöktüğü bir dönemde dünyaya geldi. Eyaletlerin yöneticileri emre itaat etmedikleri için askeri bir karmaşa çıkmış ve bu karmaşa sonucunda da pek çok insan acı çekmiştir²⁴.

Buda, kuzey Hindistan bölgesindeki Kapilavastu'da doğmuştur. Kapilavastu, günümüzde Nepal'de bulunur. Buda'nın babası yönetici sınıfından olduğu için Buda, Kşatriya kastına mensuptur.²⁵ Budizm'in kurucusu Buda, bir keşiş, geçimini kiliseye yapılan bağışlarla sağlayan bir din görevlisi, bir filozof ve öğretmendi ve öğretileri kişinin bireysel ihtiyaçları dışında kalan her türlü duruma duyulan arzulardan kaynaklanan acı çekme (dukkha) kavramına dayanmaktaydı. Buda'ya göre kişinin kendisini ihtiraslarından ve dünyaya bağlanma duygularından arındırmasının pratik yolu doğru anlama, düşünce, konuşma, davranış, geçim, çaba, dikkatli olma ve konsantrasyon olarak sıralanan sekiz aşamalı kutsal yolu takip etmektir. Bu sekiz aşamalı kutsal yol takip edildiğinde insanlar yeniden doğmalardan kurtulup Nirvana'ya ulaşabilir (samsara)²⁶.

Diğer taraftan, Taoizm'in kurucusu olan Lao Tzu, Çin'li bir filozof ve yazardı. Taoizm, insanlık boyutlarından ziyade evrenin semavi boyutlarına odaklanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, Taoizm herşeyin iyi ve kötü tarafı olduğunun altını çizen ikilik (dualite) kavramına inanır. 'Tao', Taoist felsefenin ana kavramıdır. Tao, kelime olarak "yol" anlamındadır ve Tao'nun dünya ve kozmosu (evreni) anlamak için bir yol olduğuna atıfta bulunulur. Taoist düşünürler var oluşun devam eden bir süreç olduğuna ve dünyanın kendisini kendi potansiyel varlığından yarattığına inanır²⁷.

Hz. Muhammed (s.a.v.), putlara tapınan asil bir Arap kabilesinde milattan sonra 29 Ağustos 570 tarihinde doğdu. Doğduğunda, Kabe'nin içinde 360'dan fazla put vardı. Ayrıca, o dönemde putlara tapmayan ve hanifler olarak adlandırılan kişiler de vardı.²⁸ 40 yaşındayken kendisine Tanrı'dan

²⁴ Xinzhong Yao, *An Introduction to Confucianism* (United Kingdom: Cambridge University Press, 2000), 22.

²⁵ Peter Harvey, *An Introduction to Buddhism: Teachings, History and Practices* (UK: Cambridge University Press, 2013), 14.

²⁶ Emma Tomalin, "Buddhism and Development: A Background Paper", *Religions and Development Working Paper 18* (2016): 4-11.

²⁷ Tatyana Danylova, "Born Out of Nothingness: A Few Words on Taoism", *International Journal of Social Science & Management* 3/1 (2014): 1-3.

²⁸ Tariq Ramadan, *In the Footsteps of The Prophet: Lessons from the Life of Muhammad* (New York: Oxford University Press, 2007), 9.

vahiy geldi. Sonrasında, Tanrı ona yapması gerekenleri bildirdi ve onu insanlara mesajlarını iletecek elçi olarak seçtiğini belirtti. Yaratıcı'nın istediği Arap kabilelerinin putlara tapınmaktan vazgeçip tek bir Yaratıcıya ibadet etmesiydi. Müslümanlar, Hz. Muhammed'i (s.a.v.), hem dini bir elçi hem de politik bir lider ve reform yapan yenilikçi bir önder olarak kabul ettiği için Kur'ân-ı Kerim'de yer alan kurallardan Peygamberin kendi uygulamalarına kadar herşeye itaat ettiler²⁹.

Araştırmacıların çoğuna göre, Hz. İsa, milattan önce dört yıllarında Filistin'de bulunan Beytlehem şehrinde doğmuştur. Hıristiyanlar için İsa, insanlığın günahlarını kefaret olmak üzere çarmıhta ölen ve sonrasında dirilen Tanrı oğlunun yeryüzündeki vücut bulmuş halidir³⁰. Hıristiyanların büyük bir kısmı temel dini ilke olarak Teslis / Üçleme (Trinity) kavramına inanırlar. Hıristiyanlık'ta Teslis, Baba olan Tanrı, Oğul olan Tanrı ve Kutsal Ruh tanımlamasını ifade eder³¹.

Her ne kadar Dejiao bu beş büyük dinin öğretilerinin bağdaştırıcılığına dayandığını iddia etse de, temel konularının büyük bir bölümü Konfüçyüsçülük, Taoizm ve Budizm öğretilerine dayanmaktadır³². Dejiao örgütlerinin ana ritüeli olan *planchette divination* ya da *fuji* sadece Taoist ritüellerin temeli oluşturmakla kalmaz aynı zamanda Tao Hongjing tarafından kaleme alınan ve *fuji* uygulamalarıyla alakalı düz yazı ve şiirlerin toplandığı *Declaration of the Perfected* adlı eserden de anlaşılacağı gibi Taoist edebiyatta da sıklıkla yer almaktadır³³. Dejiao örgütlerinin ahlâki öğretileri de, genellikle Konfüçyüsçü öğretilere dayanmaktadır³⁴. Dahası, Dejiao örgütünün ana tanrısı olan *Guan Di Ye*, Çin halk dininde popüler bir tanrıdır ve Taoizm, Budizm ve Konfüçyüsçülük inançlarının da tanrısıdır. Dejiao örgütü, gerek Müslüman gerek Hıristiyan çok sayıda kişinin yaşadığı Tayland, Singapur

²⁹ John L. Esposito, *Islam: The Straight Path* (New York: Oxford University Press, 2005), 1-21; Muhammad Hamidullah, *Introduction to Islam* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, 1997), 18-20.

³⁰ E. P. Sanders, *The Historical Figure of Jesus* (London: The Penguin Press, 1993), 10; Alister E. McGrath, *Christianity: An Introduction* (USA: Blackwell Publishing Ltd, 2006), 4.

³¹ William D. Barrick, "Inspiration and the Trinity", *The Master's Seminary Journal* 24/2 (2013): 180.

³² Yong Chen, "Conceptualizing "Popular Confucianism", 77.

³³ Lu Dadong, "The Sound of One Hand: Between Meaning and No Meaning", *A New Thoughtfulness in Contemporary China: Critical Voices in Arts and Aesthetics*, ed. Jorg Huber and Zhao Chuan, (New Brunswick: Transaction Publishers, 2011): 37.

³⁴ Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 19.

ve Malezya'ya yayılana kadar bu beş büyük dinin doktrini, bu oluşumun önemli bir parçası olmamıştır³⁵.

1966 yılında Penang bölgesinde, Malezya'da tanınmayan bir Dejjiao örgütü tarafından basılan *Dejjiao'nun Kutsal Kitabı* tanrıların tek bir gerçek tanrının göstergesi olduğunu savunan tek tanrılı bakış açısına sahiptir. Bu kitap, aynı zamanda beş dinin kurucularını Tanrının Oğlu olarak, Guan Di Ye'yi ise kutsal ruh olarak gösteren teslis prensibine ait (Trinitarian) inancı da benimser. Bununla birlikte, bu kitap Dejjiao örgütleri arasındaki ana akım olarak, bilinen ve tanınan grupların çoğunluğunun eline ulaşmamıştır³⁶. Ayrıca, Dejjiao takipçileri Hıristiyanlık ve İslâm öğretilerini kabul etmiş olmalarına rağmen bu dinler hiç bir şekilde öğretilmez ve liturjileri de asla ritüellere dâhil edilmez³⁷. İslâm ve Hıristiyanlık'ın Dejjiao örgütlerine dâhil edilmesinin sebebi Malezya ve Singapur'da bu dinlere mensup kişilerin sayısının fazla olması gözetilerek bu kişilerin, Dejjiao etkinliklerine ve ritüellerine katılımlarının sağlanması olduğu söylenebilir. Ancak, Malezya'da bulunan Dejjiao örgütlerinde beş liderin öğretilerini takip eden Müslüman ve Hıristiyan sayısını gösteren istatistiksel bir bilgi de bulunmamaktadır.

Guan Di Ye, aslında Çin'deki Üç Krallık Döneminde Guan Yu ismiyle savaştan bir tanrıydı³⁸. Dejjiao örgütünde Yaşlı Jade İmparatoru çok uzun süre tahtta kaldığı için tahttan çekildikten sonra 1924 yılında Guan Di Ye tahta çıkarak onun yerine kutsal tahta oturdu. Guan Ping Shaodi ise başasistanı oldu³⁹. Dejjiao'nun diğer gruplarının kendi ana tanrıları olduğu halde Jade İmparatoru'nun yanı sıra çok sayıda bilinen tanrılara tapılırdı. Bu tanrılar arasında Fuyou Dadi, Jigong Huofo, Yang Junsong, Liu Chunfang ve Song Dafeng vardı. *Fuji* seansında ortaya çıkan Fuyou Dadi ve Jigong Huofo her grup tarafından tanınmakla birlikte Sekiz Ölümsüz arasında en meşhur olan Fuyou Dadi Dejjiao örgütlerinin hepsi için öne çıkan isimdir⁴⁰. Adı Lu Dongbin - namı diğer Lu Chunyang'dı. Benzer şekilde, Yang Junsong ve Liu

³⁵ Tan, "The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore", 18

³⁶ Daniel P. S. Goh, "Chinese Religion and the Challenge of Modernity in Malaysia and Singapore: Syncretism, Hybridisation and Transfiguration", *Asian Journal of Social Science* 37 (2009): 116-117.

³⁷ Formoso, "Dejjiao: A Chinese Religious Movement", 42.

³⁸ Rafe de Crespigny, "The Three Kingdoms and Western Jin: A History of China in the Third Century AD", *East Asian History* 1 (1991): 24.

³⁹ Tan, "The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore", 8.

⁴⁰ Çin mitolojisinde Sekiz Ölümsüz ilk defa Tang ve Song döneminde adı geçen en büyük Taoist tapınağındaki tanrılar grubudur. Bu tanrıların kişiliklerinin ilk versiyonları kaynaklara göre farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, Ming Hanedanlığı döneminde özellikle "Doğuya Yolculuk" (Journey to the East) kitaplarında karakterler kesinlik kazanmıştır.

Chunfang örgütlerinin kurulması mesajını veren tanrılar olarak bilindikleri için Zi grup Dejiao örgütleri için önem arz etmekteydi⁴¹.

Diğer taraftan, Budizm, Konfüçyüsçülük ve Taoizm'in bağdaştırıcı unsurları Çince'de "*sanjiao*" (Üç Öğreti) olarak bilinir. Bu üç unsur yapısı itibari ile bağdaştırıcı olmamakla birlikte bir araya geldiklerinde Dejiao gibi dini oluşumları şekillendirmektedir. Üç öğretinin her biri, bir diğerindeki ahlâki öğretilerin farklı bir yönünü tamamlamaktadır. Çin tarihi boyunca bu Üç Öğreti arasında etkileşim ve değişimlere tanık olunmuştur. Bu durumun ilk örneklerinden biri, Ming Hanedanlığından olan Lin Zhao'en (1517-1598) tarafından ortaya atılan öğretilerde görülmektedir. Bu öğretinin adı "Üçü bir arada Doktrin" olarak çevrilebilecek "*Sanyi Jiao*"dur⁴².

Yirminci yüzyılın başlarından itibaren doktrinel anlamda en bağdaştırıcı gruplar ortaya çıkmıştır. Dao Yuan, Tongshan She, Wushan She ve Yiguan Dao bu yeni gruplar arasında sayılabilir⁴³. Bunlardan Yiguan Dao, Tayvan'da oldukça önem kazanırken başta Malezya ve Singapur olmak üzere Güneydoğu Asya'da yaşayan Çinliler arasında popüler konuma yükselmiştir.

Dejiao Örgütü'nde Ritüel ve Sosyal Uygulamalar

Dejiao örgütlerinin belirgin özelliği ise, *fuji* ya da *planchete divination* (zihinsel kehanet olan) ritüelleridir. *Fuji*, şeklindeki söğüt ağacından yapılmış bir çubuk ile yapılan bir çeşit düşünsel kehanettir. Bu ritüel, genellikle beş kişi ile yapılmaktadır. Kişilerden ikisi uzman, ikisi yardımcı ve biri de hizmet eden olarak ayinde yer almaktadır. İki uzman, çubuğu birer ucundan tutmakta, sonrasında da tanrıların ruhlarını çağırma için *Dejiao Dua Metni*'nden bir kısım okunmakta, böylece çubuk hareket etmeye başlamakta, özel olarak hazırlanmış ahşap bir tepside bulunan ince kum üzerine bazı yazılar yazmakta ya da işaretler çizmektedir. Mesajlar bu ahşap tepside görülmektedir. Çince bir düz yazı ya da şiir şeklindeki mesajları yardımcı kaydetmektedir. Hizmet eden kişi ise her bir karakteri ya da işareti okumakta, her okunma işleminden sonra kumun düzeltilmesinden sorumlu olan diğer yardımcı, kumu yeniden yazı yazılacak hale getirmektedir⁴⁴. Bu uygulamaların yapıldığı yer (*Phoenix Hall*) sadece ruh yazıları aracılığıyla kutsal yer-

⁴¹ Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 8.

⁴² Tan, "Chinese Religion in Malaysia: Temples and Communities", 97.

⁴³ Wing-tsit Chan, *Religious Trends in Modern China* (New York: Columbia University Press, 1953), 162-168.

⁴⁴ Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 7.

lerden gelen mesajların kaydedildiği bir yer olarak değil aynı zamanda da “ahlak kitaplarının” basıldığı ve halka ulaştırıldığı yerlerdir.⁴⁵

Normalde çubuğun sol tarafını tutan kişi yazıyı yönetirken sağ tarafını tutan kişi ise sadece çubuğun hareketlerini takip eder. Mesajı gönderen tanrının kimliği ise mesajın sonunda ortaya çıkar. Bu işe meraklı kişiler tanrılara günlük yaşantıları, kişisel problemleri ve sağlık sorunları gibi konularda sorular sorabilir. Eğer gerekli ise Çin tıbbına ait reçeteler verilebilir, tılsımlı notlar (charm paper) yazılır ve isteyene verilir⁴⁶. Söğüt ağacından yapılmış çubuğun kullanılması ölümsüzlük, doğurganlık ve verimlilik sembolü olarak kabul edilmesi ve uğur getirdiğine inanılması ile bağlantılıdır. Ayrıca, hayaletlerin söğüt ağacından yapılmış bu çubuklardan korktuklarına inanılmaktadır. Dahası, söğüt ağacı üç önemli erdemi içinde barındırmaktadır: Dünyanın altına doğru uzanan gövdesi, alçakgönüllülüğün göstergesi; göğze doğru uzanan dalları cesaret göstergesi ve toprağın derinliklerine doğru uzanan kökleri de canlılık göstergesi olarak kabul edilmektedir⁴⁷.

Fuji ritüelinin tarihçesi Song Hanedanlığı'ndan (M.S. 960-1279) sonra yazılan kitaplarda yer alan deneme yazılarına ve kısa hikayelere dayanır. Bazı durumlarda *fuji* ölü şairlerin planchette ile şiir yazmalarına fırsat tanımak adına edebi amaçlarla da kullanılırdı. Diğer taraftan, *fuji*'ye aynı zamanda gelecekte haber almak ya da belirli konular hakkında nihai bir karara varmak için de başvurulurdu. Ming Hanedanlığı (M.S. 1368-1644) zamanında İmparator Shih-tsung'un Yasaklı Şehir'de Sekiz Ölümsüz için bir sunak inşa ettirdiği, zaman zaman *fuji*'de kaydedilenlere göre emri altında bulunan kişileri ödüllendirdiği, ya da cezalandırdığı nakledilmektedir⁴⁸. Qing Hanedanlığı (M.S. 1644-1911) zamanında ise, çok sayıda edebiyatçı, tanınmış komutan, entelektüel, sanatçı ve ölümsüz Taoist ile iletişim kurmak için bu yöntemi denediği, dolayısıyla da pek çok şehirde bir araya gelerek seanslar düzenledikleri kaynaklarda yer almaktadır. Sıradan insanlar da, yardım istemek için tanrılara başvurduklarında, hastalıklarına şifa bulmak ve ailevi problemlerini çözmek istediklerinde de bu yöntem kullanmışlardır⁴⁹.

⁴⁵ Philip Clart, “Moral Mediums: Spirit-writing and the Cultural Construction of Chinese Spirit-Mediumship”, *Ethnologies* 25/1 (2016): 159.

⁴⁶ Tan, “The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore”, 7.

⁴⁷ Bernard Formoso, “Spirit-writing and Mediumship in the Chinese new Religious Movement Dejjiao in Southeastern Asia”, *Anthropos: International Review of Anthropology and Linguistics* 109 (2014): 2.

⁴⁸ Wei-pang Chao, “The Origin and Growth of the Fu Chi”, *Folklore Studies* 1 (1942): 10-11.

⁴⁹ Graeme Lang - Lard Ragvald, “Spirit-Writing and the Development of Chinese Cults”, *Sociology of Religion* 59/4 (1998): 314.

Malezya'da *fujii* ritüeline Sarawak Zi Xia Ge'de rastlanır. Tören her akşam saat 8'de başlar. Sorumlu başkan ve bazı liderler tam ortada bulunan sunakta sıraya geçerken üyeler ve katılımcılar ise hemen arkalarında sıra olur. Sonrasında, tütsü yakılır ve Chaozhou lehçesi ile *Dejiao Dua Metni* okunur. Çay, çiçek, şarap ve meyve gibi beş ikram verilir. Eğer tören tanrılardan ya da ilahlardan birinin doğum gününe denk gelmiş ise o tanrı ya da ilaha övgü içeren sözler söylenir. Son olarak, katılımcıların hepsi dokuz kez selam vererek üçlü diz çökme ritüelini gerçekleştirir. Bununla birlikte, 1966 yılında Sarawak'ın Zi Xia Ge örgütü, kendi oluşumlarının Sarawak'ta sağlam bir yer edindiğini öne sürerek *fujii* ritüelini kaldırma kararı almıştır⁵⁰. Son yıllarda özellikle tanrıların mesajlarının güvenilirliği temelinde *fujii* ritüelleri ile bağlantılı çok sayıda ihtilaf söz konusu olduğu için bazı *Dejiao* örgütleri bu uygulamayı terk etmiştir⁵¹.

1942 yılında *De jiao xin dian* (*Dejiao İlkesi*) yayımlandı ve bunun *fujii* ritüeli aracılığıyla kutsal tanrıların söylediği sözler olduğu duyuruldu. Bu metin Teoçev lehçesi ile kafiyeli hale getirildi ve bütün toplantılarda okunmaya başlandı. Takipçileri Teoçev'li olmayan az sayıdaki örgüt ise metni Mandarin ya da Hokkien lehçesi ile okumaktaydı⁵². Metin dört parçaya bölümdü. Giriş kısmı "Tütsü Duası" (*Incense Prayer*) olarak adlandırılır ve tanrılarla olan iletişimi başlatmak için bu dua bütün dünyadaki üyeler tarafından söylenir. Ying Yang ve Jade İmparatoru'nun her şeye gücü yeten erdemleri ile bağlantılı olan ikinci kısım "Münacat" (*Invocation*) olarak adlandırılır. Üçüncü ve ana kısmı ise "Yazıtlar" (*Scriptures*) olarak adlandırılır. Bu bölümde Jade İmparatoru'nun merhameti ve anlaşmazlıkları, salgınları, hastalıkları ve insanların çektikleri acıları önlemek için öğretilerini nasıl yaygınlaştırdığı anlatılır. Son kısım olan "Kapanış" (*Epilogue*) ise Jade İmparatoru'nun Cennete girmek için öncelik sağlayan mükemmel öğretilerini özetler⁵³.

Dört tanesi *Dejiao Dua Metni*'nden alınan *Dejiao* örgütünün temel ilkelere içeren yedi ifade şu şekilde sıralanmaktadır:

1) *De* (erdem) konsepti azami önemlidir.

2) Aldatmayın, iki yüzlü, açgözlü, saldırgan, dikkatsiz, gururlu ve tembel olmayın.

⁵⁰ Yoshihara, "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 214.

⁵¹ Huang, "Reconstructing Religion: An Anthropological Study", 43.

⁵² Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 8-9; Hokkien, Port Dickson bölgesinde, Mandarin ise Zan Hua Ge bölgesinde 1981 yılından beri kullanılan iki lehçedir.

⁵³ Bernard Formoso, "A Wishful Thinking Claim to Global Expansion? The Case of De Jiao", Asia Research Institute Working Paper Series 96 (2007): 5.

3) Başkalarına zarar vermeyin ve kavga etmeyin.

4) Büyük amaçlarınız olsun ve huzurlu, neşeli ve tatminkar olun.

5) Baba nazik olsun, oğulları ise evlada yakışır şekilde davransın, ağabeyler arkadaş canlısı olsun, küçük erkek kardeşler ise saygılı olsun, kocalar dürüst ve karıları da itaatkar olsun.

6) Alkollü içecekler içmeyin, şehvet düşkününü olmayın, kumar oynamayın ve tütün ürünlerini kullanmayın.

7) Gerçeğin peşinden gitmek için kendi kendinizi disiplinize edin ve sonraki nesiller için iyi bir isim bırakın⁵⁴.

Bu temel ilkelerin yanında Dejjiao takipçilerinin uyması gereken on erdem ve sekiz kural daha vardır. 10 Konfüçyüsçü erdem şu şekilde sıralanabilir: aileye/ataya saygı (*xiao*), kardeş sevgisi (*ti*), sadakat ve vefa (*zhong*), doğruluk (*xin*), edep (*li*), dürüstlük (*yi*), rüşvet yememe (*lian*), utanma (*chi*), iyilik (*ren*) ve bilgelik (*zhi*). Benzer şekilde, sekiz tane de kaçınılması gereken kural vardır. Bunlar: aldatmayın (*bu qi*), iki yüzlü olmayın (*bu wei*), açgözlü olmayın (*bu tan*), saldırgan ve dikkatsiz olmayın (*bu wang*), gururlu olmayın (*bu jiao*), tembel olmayın (*bu dai*), kindar olmayın (*bu yuan*) ve son olarak da nefret dolu olmayın (*bu wu*)⁵⁵.

Ayrıca, Dejjiao merkezlerinin ana fonksiyonu *de* (erdem) üzerine odaklandığı için en önemli toplumsal işlevi hayır işleri ve yardım yapmaktır. *Shantang* olarak bilinen hayırsever tapınaklar Çin'de Ming Hanedanlığı'nın son zamanlarına doğru ortaya çıkmıştır Qing Hanedanlığı ve Cumhuriyet Döneminde yaygın hale gelmiştir. Topluluklar dul ve yetimlere yardım etmek, tabut bağışlamak ve hayvanlar da dâhil olmak üzere cenazeleri defnetmek gibi hayır işleri yapmışlardır. Güneydoğu Asya'da bulunan *shantang*'lar Guangdong'da bulunan Chaoshan bölgesinden gelen Teoçev tüccarlarıyla birlikte gelmiştir. Bununla birlikte, Chaoshan'da bulunan *shantang*'lar Song Dafeng isimli Song Hanedanlığından gelen bir keşişin öğretileri doğrultusunda şekillendiğinden Çin'de bulunan hayırsever topluluklardan farklılık göstermiştir. Song Dafeng hayatı boyunca çok sayıda hayır işi yapmış, hatta Chaoyang'da hâlâ kullanılmakta olan taş bir köprü yaptırmıştır. Çin'de bulunan *shantang*'lar batıl inançlara hizmet eden kurumlar oldukları gerekçesiyle 1949 yılından sonra baskı altına alınmış, faaliyetleri durdurulmuştur. 1990 yıllardan itibaren yeniden faaliyetlerine başlamıştır⁵⁶.

⁵⁴ Tan, "The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore", 9.

⁵⁵ Tan, "The Development and Distribution of Dejjiao Associations in Malaysia and Singapore", 9.

⁵⁶ Tan, "Chinese Religion in Malaysia: Temples and Communities", 98-99.

Malezya'da kurulan ilk *shantang* Singapur'da 1916 yılında Xiude Shantang Yangxin She ismiyle kurulmuştur. Bu *shantang*'ın kökenleri 1902 yılında Chao'an bölgesinde kurulan Dawu Xiude Shantang Yangxin She isimli tapınağa dayanmaktadır. Bu Shantang'ı takiben, Malezya'nın farklı bölgelerinde çeşitli *shantang*'lar açılmıştır; Muar'da, Xiude Shantang, Malacca'da Xiude Shantang ve Johor Bahru'da Nanyang Tongfeng Shantang bunlardan bazılarıdır. Bu oluşumların takipçilerinin büyük bir kısmı Teoçev'li Çinliler olduğundan Song Dafeng'a hürmet göstermilerdi. Malacca'da bulunan Xiude Shantang üyeleri ise, Song Dafeng'le birlikte Huatuo Xianshi ve o bölgede Jigong olarak bilinen Daoji Fozu'ya da saygı göstermişlerdir⁵⁷.

Dejiao örgütleri hastalara, yaşlılara, yangın ya da diğer doğal afetlerde zarar gören mağdurlara yardım sağlama konusunda da çalışma yürütmüşlerdir, Zi ve Zan Hua gruplarına ait Dejiao örgütleri, dinlerine ya da etnik kökenlerine bakmaksızın bütün Malezya halkına ücretsiz Çin tıbbi hizmetleri sağlamışlardır. Ayrıca, Dejiao örgütü mensupları, Ipoh bölgesindeki Perak şehrinde bulunan Ji grubuna bağlı üyelerine batıda eğitim almış doktorlara muayene olmaları konusunda yardım eder.

Kuala Terengganu'da Zi Fu Ge, Sungai Bakap'da Zi Yi Ge ve Taiping'de Zi Ping Ge gibi bazı Dejiao örgütleri ise okul öncesi çocuklar için hizmet sunmaktadır. Mersing'de Zi Lin Ge, Bukit Mertajam'da Zan Hua Ge ve Butterworth'da Zi Wei Ge gibi daha büyük örgütleri mekan sıkıntısı yaşamadıkları için masa tenisi, bedminton, satranç ve halk dansları sınıfları açıp, çok sayıda Dejiao örgütü üyeleri ile birlikte üye olmayanların çocuklarına da burs vermektedir⁵⁸. Dejiao örgütlerinin bu tür yardımları yapabilmelerinin altında başta Teoçev'li iş insanları olmak üzere, maddi durumu iyi olan Çin vatandaşları tarafından desteklenmeleri yanında genel anlamda iyi örgütlenmiş olmaları yatmaktadır⁵⁹.

Malezya'da bulunan Dejiao örgütlerinin genel yapısı şu şekilde açıklanabilir: Örgütün en kıdemli otoritesi olan Genel Kurul otuz bir üyeyi Yönetim Kuruluna ve Düzenleme Kuruluna seçer. Yönetim kurulunda Başkan, dört Başkan Yardımcısının yanı sıra Genel İşler, Mali İşler, Çince Arşivler, İngilizce Arşivler, İletişim ve Halkla İlişkiler, Sosyal Alanlar, Tıbbi Hizmetler, Eğitim, Dini Yayma ve Dini Ritüeller, Rekreasyon ve Genel İşler departmanlarının müdürleri ve müdür yardımcıları yer alır. Bölümlerin müdürleri ve müdür yardımcıları ile birlikte iki yönetici yardımcısı bulunmaktadır. Ben-

⁵⁷ Chee-beng Tan, "Shantang: Charitable Temples in China, Singapore, and Malaysia", *Asian Ethnology* 71/1 (2012): 83-92.

⁵⁸ Tan, "The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore", 7.

⁵⁹ Tan, "Chinese Religion in Malaysia: Temples and Communities", 108.

zer şekilde, Düzenleme Kurulunda da ikisi *fuji* aracılığıyla gelen kutsal mesaj ile atanan danışman olmak üzere yedi kişi yer almaktadır. Aynı zamanda Malezya ve Singapur'da tanınmış politik kişiler ve iş insanları arasından seçilen fahri Başkanlar da görev yapmaktadır⁶⁰.

SONUÇ

Dejjiao örgütü daha öncelerde dini bir oluşum olarak şekillenmiş olmakla birlikte devam eden süreçte başta Malezya'daki göçmen Çinliler olmak üzere çok sayıda kişinin hayatına dokunmuştur. Dogmatik olmayan yaklaşımlarına hayır işleri de eklenince başta dünyadaki en büyük Dejjiao taraftarına sahip olan Malezya'da bulunan Teoçev'liler olmak üzere kendilerini bu oluşuma adayan çok sayıda takipçi kazanmışlardır. 1960'lı yıllardan itibaren Malezya'da bulunan Dejjiao örgütleri, Malezya'da bulunan çok ırklı ve çok dinli problemlerle baş edebilmek adına farklı dogmatik yaklaşımlar geliştirerek imajlarını değiştirmek için çaba harcamıştır. Bu durumu pekiştirerek kalıcı hale getirecek en büyük dogmatik teşebbüslerden birisi beş büyük dini bir araya getirme çabası olmuştur.

Bununla birlikte, Malezya'da bulunan çok sayıdaki etnik grubu bir araya getirme girişimleri başta Malay halkından gelenler olmak üzere büyük engellerle karşılaşmıştır. Hz. Muhammed'in resminin kullanılmasının yasak olması sebebiyle İslâm'la bağlantılı bir imaj vermek amacıyla Arap harflerini, ay ve yıldız sembollerini kullanmışlardır.

Malezya anayasasının 160. maddesine göre Malay asıllılar, İslâm dinini kabul eden, bilinen şekliyle Malay dilini konuşan ve Malay geleneklerine uyan birey olarak tanımlanmaktadır. Malay vatandaşının, İslâm dışında başka bir dine geçmesi halinde o kişi vatandaş olarak kabul edilmemekte, buna bağlı olarak da, Malezya'da yaşayan bir Malay'ın sahip olduğu önceliklerden mahrum kalmaktadır. Bunun için, Müslüman bir Malay'ın Allah'dan başka tanrılara bağlanması, ona ibadet etmesi, ya da Allah'ı diğer dinlerin tanrıları ile aynı yerde tutması dinden çıkmak anlamına gelmektedir.

Bu sebepler, Dejjiao örgütsel faaliyetlerinde Malayların katılımının olmamasını açık olarak ortaya koymaktadır. İslâm ve Hıristiyanlık dinlerine ait sembollerin sunaklarda kullanılan objelere dâhil edilmesi bu örgütlerin evrenselliği ve kapsayıcılığı ile ilişkilendirilmektedir.

⁶⁰ Yoshihara, "Dejjiao: A Chinese Religion in Southeast Asia", 215.

Bir örgüt olarak modernizasyondan uzak kalamayan Dejiao aynı zamanda *planchette divination*'ın ritualistik tarafıyla bağlantı olarak zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Toplumsal gidişat sebebiyle oluşumların her durumu inançtan ziyade bilimsel bilgiye bağlı kalarak anlamaya çalışmasını da beraberinde getirmiştir. Bu sebeple, Dejiao örgütlerinin pek çok ritüalistik alışkanlığı terkedilmiştir. Ayrıca, Malezya'da yaşayan Çinlilerin eğitilmiş olması, üyelerin de kutsal mesajları getiren kişilerin meşruluğu ve doğruluğu hakkında şüphe duymaları Dejiao'nun yayılması konusunda bazı sıkıntılar yaşanmasına yol açmıştır. Bunun sonucunda, Dejiao örgütüne ait Ji ve Zhen grupları *fujii*'nin etkin destekleyicileri olarak görev yapmıştır. Zi grubu 1967 ve 1977 yılları arasında bu faaliyeti geçici olarak durdururken Zanhua grubu ise 1971 yılından sonra tanrıları Lu Dongbin tarafından gelen direktif ile tamamen bırakmıştır.

Sonuç olarak, toplumda meydana gelen değişimler, bütün dini hareketlerin mevcut dünya şartlarına uyum sağlamak zorunda olduklarını ortaya koyduğu gibi Dejiao örgütlerinin de eş zamanlı durumlara kendilerini adapte etmelerini gerektirmiştir.

KAYNAKÇA

- Barrick, William D. "Inspiration and the Trinity". *The Master's Seminary Journal* 24/2 (2013): 179-197.
- Chan, Wing-tsit. *Religious Trends in Modern China*. New York: Columbia University Press, 1953.
- Chao, Wei-pang. "The Origin and Growth of the Fu Chi". *Folklore Studies* 1 (1942): 9-27.
- Chen, Yong. "Conceptualizing "Popular Confucianism": The Cases of Ruzong Shenjiao, Yiguan Dao and De Jiao". *Journal of Chinese Religions* 45/1 (2017): 63-83.
- Clart, Philip. "Moral Mediums: Spirit-writing and the Cultural Construction of Chinese Spirit-Mediumship". *Ethnologies* 25/1 (2016): 153-189.
- Dadong, Lu. "The Sound of One Hand: Between Meaning and No Meaning". *A New Thoughtfulness in Contemporary China: Critical Voices in Arts and Aesthetics*. Ed. Jorg Huber - Zhao Chuan. 29-44. New Brunswick: Transaction Publishers, 2011.
- Danylova, Tatyana. "Born Out of Nothingness: A Few Words on Taoizm". *International Journal of Social Science & Management* 3/1 (2014): 1-6.
- de Crespigny, Rafe. "The Three Kingdoms and Western Jin: A History of China in the Third Century AD". *East Asian History* 1 (1991): 1-36.
- Duara, Prasenjit. "The Discourse of Civilization and Pan-Asianism". *Journal of World History* 12/1 (2001): 99-130.
- Esposito, John L. *Islam: The Straight Path*. New York: Oxford University Press, 2005.
- Formoso, Bernard. "A Wishful Thinking Claim to Global Expansion? The Case of De Jiao". *Asia Research Institute Working Paper Series* 96 (2007): 1-21.
- Formoso, Bernard. "Dejiao, a Chinese Religious Movement in the Age of Globalization". *Journal of Chinese Religions* 38/1 (2010): 36-58.

- Formoso, Bernard. "Spirit-writing and Mediumship in the Chinese New Religious Movement Dejiao in Southeastern Asia". *Anthropos: International Review of Anthropology and Linguistics* 109 (2014): 1-12.
- Goh, Daniel P. S. "Chinese Religion and the Challenge of Modernity in Malaysia and Singapore: Syncretism, Hybridisation and Transfiguration". *Asian Journal of Social Science* 37 (2009): 107-137.
- Hamidullah, Muhammad. *Introduction to Islam*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, 1997.
- Harvey, Peter. *An Introduction to Buddhism: Teachings, History and Practices*. UK: Cambridge University Press, 2013.
- Huang, Yun. "Reconstructing Religion: An Anthropological Study on the Development of Dejiao organization in Contemporary Malaysia". *Journal of East Asian Cultural Interaction Study* 5 (2012): 39-51.
- Lang, Graeme – Ragvald, Lard. "Spirit-Writing and the Development of Chinese Cults". *Sociology of Religion* 59/4 (1998): 309-328.
- McGrath, Alister E. *Christianity: An Introduction*. USA: Blackwell Publishing Ltd., 2006.
- Palmer, David A. - Katz Paul R. – Wang, Chieun-chuan. "Redemptive Societies as Confucian NRMs?". *Journal of Chinese Theatre Ritual and Folklore* 172 (2011): 1-12.
- Ramadan, Tariq. *In the Footsteps of The Prophet: Lessons from the Life of Muhammad*. New York: Oxford University Press, 2007.
- Sanders, E. P. *The Historical Figure of Jesus*. London: The Penguin Press, 1993.
- Tan, Chee-beng. *Chinese Religion in Malaysia: Temples and Communities*. Leiden: Boston, Brill. 2018.
- Tan, Chee-beng. "Shantang: Charitable Temples in China, Singapore, and Malaysia". *Asian Ethnology* 71/1 (2012): 75-107.
- Tan, Chee-beng. *The Development and Distribution of Dejiao Associations in Malaysia and Singapore: A Study on a Chinese Religious Organization*. Institute of Southeast Asian Studies, Pasir Panjang: Singapore, 1985.
- Tomalin, Emma. "Buddhism and Development: A Background Paper". *Religions and Development Working Paper* 18. (2016): 1-41.
- Yao, Xinzhong. *An Introduction to Confucianism*. United Kingdom: Cambridge University Press, 2000.
- Yoshihara, Kazuo. "Dejiao: A Chinese Religion in Southeast Asia". *Japanese Journal of Religious Studies* 15 (1988): 199-221.